

Telegraful Român

Apare Marția, Joi și Sâmbătă

Abonamentul:

Pe un an 32 orovane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisorile nefrancate se refuză. —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiilor, după învoloč

Abonamentele și inserțiile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român»,
Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Prima orientare

Sub puterea întâmplărilor din urmă, întâmplări chemate să schimbe fața țării, intelectuali români din Sibiu s'au strâns la glasul venerabilului președinte al Asociațiunii, dl Andrei Bârseanu, pentru a hotărî asupra datoriei ce ni-o aduc valorile întâmplărilor.

Adunarea ținută Joi la 6 ore d. a. sub presidenția d-lui Andrei Bârseanu a delegat din sinul ei un comitet executiv care să fie în permanență și în strânsă legătură cu comitetul executiv al partidului național român, priveghind desfășurarea evenimentelor și sfătuiindu-se să dea mulțimii dela sate îndrumări de orientare sănătoasă.

Primul pas intru orientarea noastră îl compoartă apelul ce-l publicăm mai la vale.

Cetățeni! Frați Români!

Mari schimbări se petrec în preajma noastră. Intocmirile de până acum s'au prăbușit și, în locul lor, un sfat național a luat în mână conducerea destinelor națiunii maghiare propovăduind libertatea popoarelor și pacea lumii.

Ce vom face noi, frați Români, în aceste ceasuri grele?

1. Ținuta poporului românesc o limpede precizată prin hotărârea luată în 12 Octombrie, de Comitetul executiv al partidului național român. Națiunea română, conștie de drepturile și datorităle sale, se simte îndreptățită a grăi ea, prin sine însăși, fără de nici o mijlocire, către națiunile libere ale lumii. Interesele națiunii române le poate reprezenta numai adunarea națională ori oamenii anume alei de aceasta, iar până la intrunirea ei Comitetul executiv al partidului național român.

2. Tocmai de aceea ne îndreptăm către voi, fraților, aducându-vă la cunoștință, că frunzașii românilor din Sibiu, cumpănind bine situația au ales un comitet de zece membri, pentru a susține legătura cu Comitetul național și pentru a lămurii în privința datorințelor lor, pe frunzașii satelor noastre. Orcine ar avea, deci să întrebe sau să afle ceva ca să se poată dumerii, să se adreseze către biroul acestui Comitet (Caszina română, Str. Șaguna 8.)

3. Dar și până când va izbuti națiunea română să-și croiască drumul său pentru viitor, cu dragoste ne îndreptăm către voi, frați Români din comitatul nostru, îndemnându-vă a vă dovedi vrednici de darul dumnezeesc al libertății. În pace și în liniște să așteptăm desfășurarea lucrurilor! Cu sfîntenție să respectăm persoana și averea tuturor concetățenilor noștri, de orice națiune și de orice lege. Piară dintre noi orice simț de răutate și orice gând de violență! Copiii luminați ai libertății nu sufer nici măcar umbra nedreptății.

Cetățeni! Frați Români!

Plini de puternică încredere în viitorul națiunii române, să mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit să vedem răsărit și pentru noi soarele libertății. Intr'un gând și într'o simțire să ne închinăm în fața mărețului răsărit.

Membrii comitetului:

Andrei Bârseanu,

Dr. Ilie Beu,

Dr. Ioan Broșu,

Ioan Lăpedatu,

Dr. Lucian Borcia,

Dr. Silviu Dragomir,

Dr. Octavian Russu,

Dr. Nicolae Bălan,

Nicolae Ivan,

Dr. Ioan Stroia.

Stările interne în țară

Știrile mai nouă vestesc, că o seamă de politicieni maghiari în frunte cu contele Károlyi au răsturnat felul de ocărmuire din țară. Constituindu-se în consiliu național unguresc — bunăoară ca rușii în soviet — au declarat — mai ales sub influința veștii sosite din Austria ca împăratul și al abizis și Austria declarată de republică — și ei Ungaria de republică. Declarația aceasta au adus-o la cunoștința tuturor orașelor, comitatelor și comandărilor militare, cerând dela toți supunere și ascultare față cu consiliul național unguresc.

În Budapesta cei dintâi care au sprijinit consiliul lui Károlyi, au fost poliștii, apoi o parte din miliție, care înarmându-se a silit toate comăndele militare din Budapesta să se supună consiliului național maghiar. Vărsări mari de sânge nu s'au provocat.

Despre regele Carol nu știm nici astăzi nimic cu pozitivitate. Unele știri vorbesc că ar fi în Schönbrunn, altele că în cartierul milițar, adică la front, că ar fi numit pe contele Károlyi de ministru-președinte, care apoi prin arhiducele Iosif ar fi fost absolvat de sub puterea jurământului, și că formându-și guvern a luat puterea de stat în mâna sa. Fapt e că prin circulare se adresează tuturor locuitorilor din țară, să asculte și execute poruncile guvernului său.

Legătura telegrafică și telefonică e deranjată așa, că nici astăzi nu putem vedea limpede situația politică a țării. Știm, că soldații dela fronturi și din garnizoane pleacă care cum poate către satele lor, fără să-și impiedece cineva, că ofițerii și soldații și-au rupt rozetele împărtașit, înlocuindu-le cu cocarde naționale: româniștii, ungureștii ș. a.

Károlyi către slovaci. În numele Consiliului Național maghiar, contele Mihail Károlyi a telegrafat Consiliului Național slovac în T. S. Martin următoarele:

Poporul maghiar și poporul slovac n'au fost despărțite de olală prin ură și prin deosebiri de interese. Popoarele acestea au fost despărțite numai prin o politică criminală a unei îndărăte domnii de clase, care a păgubit de o potrivă și pe slovaci, și pe maghiari. Poporul maghiar nu se identifică nici de cât cu trecutul acesta; ci, dimpotrivă, va face totul, pentru a stărpini din fundament domina nelegătită de clase. Noi stăm pe punctul vederii, că fiecare popor are dreptul sănă de a hotărî ei însuși asupra sa. Convingerea noastră este, că poporul slovac și maghiar trebuie să trăiască în pace și frățescă înțelegere. Dorim Consiliului Național slovac o lucrare înțeleaptă și reușită, ear poporul slovac un viitor frumos, fericit și liber.

Unirea ceho-slovacă. Președintele consiliului național slovac în T. S. Martin a convocat pentru Miercuri o sedință. Invitați au fost numai bărbații aceia dintre politicienii slovaci, cari în trecut au manifestat o atitudine pronunțată națională. Au venit la sedință reprezentanții din 3 comitate: din Arva, Liptov, Turóc, Trencin și Sohl. După o sfătuire mai lungă s'a hotărât una-

nim să se susțină unirea națională ceho-slovacă și să se ceară înființarea statului ceho-slovacă, conform principiilor lui Wilson, primite și de nota mai nouă a lui Andrássy. Hotărârea aceasta a consiliului național slovac s'a publicat, în forma de apel, în ziarul *Narodni Noviny*.

Dumnezeu s'o ierte

Sub acest titlu scrie *Olasul Bucovinei* din Cernăuț învoločurile:

Ne gândim în clipele acestea la zguduitoră tragedie a Moldovei și a bunului ei Vodă, când în contra voinței lor și în ciuda tuturor protestelor lor, Bucovina detruchiată a fost împreună cu *monarhia habșburgică*.

Anexiunea aceasta a fost firește foarte motivată din punct de vedere al Austriei vechi și al diplomației ei de atunci. Dar nu va mai trece multă vreme, acum când principiile concretizate în condițiile de pace ale președintelui Statelor Unite încep a stăpâni toate mințile luminate ale lumii, și alte generații, care nu vor mai fi apucat netrebnicia timpurilor noastre, răsfind documentele privitoare la târgul făcut între Viena și Constantinople, de abia că vor mai pricepe, cum de s'au putut zădăra mijloace diplomatice atât de *imorale*, spre a spori hotarele unui vechi și glorios imperiu.

Părinții noștri și-au iubit patria și suferetele lor s'au cutremurat de îngrijorare și durere, când dintr'odată s'au văzut ajunși sub noua stăpânire. Dar li s'au dat asigurări liniștitoare, că vor putea trăi în deplină libertate, că nu li se va crea o situație inferoară față de ceilalți cetățeni ai monarhiei, că în țara aceasta nu se va admite nici o schimbare în detrimental vițelii lor culturale și naționale, și moldovenii de odinioară și-au dat silința cea mai mare de a deveni buni patrioți austriaci pe pământul Bucovinei. În Octombrie 1777 se adunase toată țara, înfulețită de atatea promisiuni mari, să facă jurământul de credință împăratei din Viena. Numai *papa Andrei* din Ujvidei, apăsă de neîncredere, n'a oprit la Cernăuț...

De fapt, promisiunile nu au fost împlinite. Țara a fost împănată de limbi străine și situația noastră etnică s'a schimbat tot mai mult în defavorul nostru. Noi am încetat din capul locului de a mai fi stăpânitorii țării noastre, căci toată administrația a încăput pe mâni străine, noi fiind admisi cel mult în situații inferoare.

Cu onoruri au fost înzestrați dintre noi doară cei slabi de inger, negarea și lipsa de dragoste de neam în rândurile noastre, care deformează caracterele, trecând de obicei în ochii ocărmuitorilor de o mare virtute. Ni s'a luat dreptul de a ne întocmi nișterica noastră după placul nostru, congresul ei a fost dizolvat încă înainte de a-și începe activitatea, episcopii ei au fost siliți tot mai mult de a se supune dictatului guvernului, cu ave-

noastră bisericească guvernul gospodărește cum vrea.

Noi am ajuns străini în biserica strămoșilor noștri, care astăzi românească nu mai este. Părea noastră nu ne-am putut-o rostii nici odată cu toată hărăzarea, căci de cele mai multe ori n'am putut alege deputat pe cine n'a fost ocrotit de baietona jandarului. Țăranul nostru a fost lăsat la discreția funcționarilor străini și primarii noștri și astăzi trebuie să iscălească acte scrise într-o limbă *pe care ei nu o pricep*, în sate ale căror vechi nume românești au fost schimonosite.

Românului nu-i este îngăduit să-și facă în școala toată instrucția în limba maternă. Acesta este un privilegiu al concetățenului german, polon, ceh sau italian, inadmisibil până acum pentru românul bucovinean. Ba în timpul din urmă ni s'a cerut chiar, să aplicăm literaturii părinților noștri faimoasele metode ale cenzurii austriace.

Și a venit rășboiul, și atunci în țara noastră am văzut clocotind ura în jurul nostru. Cu toate că acest rășboi n'a impus cele mai amare jertfe, am fost suspecțioși, umiliți, arestați, palmuși și scuipați la drumul mare, țărâni din temniță în temniță, fără de nici o vină, încât mulți dintre noi, și chiar dintre cei mai buni, și-au luat lumea în cap.

Astfel s'a făcut tot posibilul, și recunoaștem că intențiunile aranjatorilor au fost poate câte odată cele mai patriotice, ca în inimile noastre să se adune tot amarul.

Dar izvorul năcăzurilor noastre n'a fost desigur numai patriotismul ocărmitorului, al mai marilor noștri. Făcând aceste observări, nu ne gândim la un anume personaj, ci la aparatul întreg pus în fațta acestor țări, în totalitatea lui, cu organizația lui complexă, stăpânită totuși pretutindeni de același spirit.

Cum să ne încredem în patriotismul neprihănit al ocărmitorului care, în această țară care geme de pânduri, nu ne poate da temul trebuitor pentru refacerea gospodăriilor devastate de furia rășboiului, și încheie contracte de vânzare a lemnelor acestora păgubind statul, pe care îl reprezintă cu multe milioane, și lasă cetățenii acestuia fără de adăpost?

Cum să admirăm patriotismul ocărmitorului care ne lasă fără de pâinea cea de toate zilele, când pe la noi trece drumul atator alimente, care

pleacă spre apus chiar până dincolo de hotarele monarhiei?

Cum să ne încalzim de patriotismul ocărmitorului care s'a arătat nepunător de a scăpa de atâtea neajunsuri țării noastre, ori de câte ori treceau prin satele lor chiar armatele noastre?

Cum să recunoaștem patriotismul ocărmitorului, care lovește atât de crud în bătrânul nostru mitropolit, cu toate că acesta o viață întreagă aproape n'a avut alt ideal, decât ca să-și servească cu credință guvernul și observă la desfițuirea lui un procedeu, care a stârnit indignarea până și a episcopului catolic?

Nu, numai din considerații patriotice n'au izvorât năcăzurile noastre!

Au fost multe panamele în Bucovina și adese ni-au adus aminte de cuvintele lui Ioan Buda-Deleanu, consilier pe lângă guvernul din Lemberg, care în 1803 vorbind despre țara noastră, caracterizează astfel ocărmitorii ei:

«Bucovina pare a avea soartea de a vedea în fruntea ei totul ce e incapabil, imoral și egoist în monarhia întreagă. Domnii aceștia... injură necontenit această biată poporațiune, care a pus totuși temelia fericiiilor lor de pe acest pământ; ei o numesc barbari, oameni dobitoicii».

Cât de puțin s'au schimbat vremurile de atunci încoaace!

Iată de ce acum, când Austria nouă se luptă ca să primească ființă, simțim atâtea satisfacție, că am ajuns să vedem cu ochii prăbușirea Austriei vechi.

Dar, în se ce cuprinde locașul nostru de suferințe de aproape 150 de ani. De aceea în față mormântului ei ne cuprinde evlavia și pietatea, și în liniștea care începe să intre în sufltele și inimile noastre, pornim să-i construim și noi un monument etern, așa cum l-au visat părinții noștri și cum a strălucit o viață întreagă înaintea ochilor noștri. Înaintea lui se vor închina, ferinduc-ne, copiii noștri.

Când românul se desparte de mormântul creștinului el zice: «Dumnezeu să l ierte».

Așa-i zicem și noi: Dumnezeu s'o ierte!

A căzut guvernul lui Marghiloman. Gazeta ungurească Pestî Napló, vorbind despre situația politică generală, scrie următoarele:

*Tot cu moartea lângă spate.
In loc de-a merge la joc,
Eu stau în pară de foc,
Parcă sânt fără noroc.
Nici nu mor, nici nu trăiesc,
Mă chinu și nădălesc.
Că s'arăt de a mea țară,
Inima mi arde'n pară.*

Îngrășarea pământului

— De Sanda Aldea —

Nu departe de Râșcoruța erau vreo trei grădini bulgărești. În fiecare an, așa pe la toamnă, veneau carute bulgare să ri dice gunoierii de vite din curtea fiecărei gazde. Și atunci auzai vorbe ca acestea:

— Ai bălegar (gunoi), măi române?
— Am destul!
— Ce-mi dai pe el?
— Hêhei! Mai vrei și bani. Să fii bun-bucuros că te scapi de el.

Și totdeauna, cândonea se sfârșea astfel: Bulgarul încărca tot bălegarul pe car și plecă.

Dar românii tot credeau că a câștigat ceva: a pus pe bulgar să-l răncăscă și să-i facă curtea curată ca oglinda.

Nu mai de Dinu Simeon Militaru nu se lăpău bulgari. Acesta că îl vedea, fi lua la goană și se 'nfuriă, se năcăcea de

«In cunoștința deplină a seriozității vremurilor și întâmplărilor de azi vestim și aceea, că guvernul lui Marghiloman a căzut, ajungând din nou ministrul Brătianu, care voiește să declare iarăși rășboi Ungariei».

Cetățeni din oraș și comitat!

Trăim clipe mari — zile istorice și de prefaceri.

Potrivit acestor vremi grele — datorită de căpetenia a noastră și tuturor trebuie să fie: *susținerea ordinii, asigurarea vieții și avutului cetățenilor aparținătorii la diferitele națiuni și religii*, — și păstrarea calmului și liniștii indispensabile pentru viațuiea pașnică.

Facem călduros apel către toți cetățenii orașului și comitatului Sibiu, ca în acțiunile lor să se conducă de aceste principii creștinești, umanitare și sfinte.

Nimenia să nu depășească liniile de conduită serioasă și legală.

Să aștepte desvoltarea evenimentelor în liniște.

Lozina e: *liniște și demnitate, respect reciproc.*

Sibiu, în 1 Noembrie 1918.

Schöpp, Alispán. Dr. Goritz, Bürgermeister. Dr. Borcia, advocat. N. Ivan, asessor consistorial. Ioan I. Lapadatu, director de bancă. Dr. Ilie Ben, medic. Walter Béla, tankerului (Szeged), m. k. pénzügyigazgató. Kahlfürst Imre, nyomdavezető. Dr. Kormos Emil, ügyvéd. Icg. Hohenlohe Károly E., prépost ügybész. Budai Lajos, főmózdonyvezető. Farzady Ferencz, vonat-ordner. Rudolf Brandsch, Reichstagsabgeordneter. Zágonyi Dábor, kir. tanácsos, közjegyző. Papp Lajos, állomás főnök. Dr. August Ömeier, Rechtskonsulent der Herrmannstädter Allg. Sparkassa. Albert Günther, Weisbachbörmeister. Dr. Adolf Schullerus, Stadtpfarrer. Fritz Buertes, Baumeister. Nagy József, reformatus pap, esperes. Szamosfalvy Miklós, posta táviró főnök. Romulus Bucşa, preot. Stefan Mogza, maeștru brutar. Dr. Nic. Bălan, profesor. George Poponata, conductor de tipografie.

Nicolae Tagan, protopop.

Puși în libertate

Primim următoarele:

Stimate d-le Redactor!

Vă rog să publicați în «Telegraful Român» următorul anunț:

Subsemnații vestim prin această pe toți preținși și cunoscuții că după, trei ani de zile, prețecui în arest preventiv în temnița tribunalului marțial

din Cluj, am fost puși în libertate și ne-am întors la căminurile și roșturiile noastre.

Temelii liberării a fost un act prealabil al *Maieștații Sale* Impăratului și Regelui, prin care a ordonat sistarea procesului, eliberarea, restituirea în toate drepturile și reabilitarea deplină.

1. Coman Baca, preot. ort. rom. în Poplaca.

2. S. Bota, Brașov.

3. Ioan Coman, preot ort. rom. în Intorsura Buzului.

4. Romul Cristoloveanu, director, inv. al școlii din Rașnov.

5. Pompiliu Dan, director, inv. al școlii din Zărnești.

6. Dumitru Grecian, preot ort. român în Hărman.

7. Nicolae Hamzea, învățător în Intorsura Buzului.

8. Ioan Modroi, preot-capelan, în Intorsura Buzului.

9. Dr. Zaharie Muntean, advocat, Alba-Iulia.

10. Ioan Nan, preot în Sânpetru, în Intorsura Buzului.

12. Victor Pop, farmacist, Săliște. Alba-Iulia, 30 Octomvrie 1918.

Dr. Zaharie Muntean.

Audiența unui deputat român

la Arhiducele Josif

Despre audiența acordată deputatului Dr. Al. Vaide de către Arhiducele Josif, zărele din capitala publică următoarele amănunte:

«Alteța Sa regală, Arhiducele Josif, — spune deputatul Vaide, — m'a invitat să-i expun ce punct de vedere politic urmărește națiunea română în fața stărilor de astăzi. Lami vorbiți în toată sinceritatea. În cursul unei audiențe de aproape un ceas, am spus Arhiducei, că dela 1886 eu sânt primul politician român, care a putut să se înfățese oficial înaintea unui Habsburg, deoarece guvernul, care au urmat unele după altele, au știut să ale totdeauna mijlocul de a ține departe de tron pe orcare popor nemaghiar. Starea de azi și situația monarhiei trebuie atribuite tocmai acestor răi sfătuitoari ai coroanei; conducătorii politici ai națiunii române nu poartă pentru aceasta nici o răspundere.

«Dispoziția sufletească a națiunii române este plină de amărăciune. Pe lângă toate jertfele sale mari, aduse pentru casa domnitoare și pentru patrie, națiunea română a fost dată la o parte din viața de stat, și drepturile sale naturale și istorice n'au fost luate în seamă.

FOIȘOARA

— De caporalul Sava Clujci din Bucovina —

Cătânești

— De caporalul Sava Clujci din Bucovina —

*Frunză verde floarele,
Zis-am inimioarei mele:
Dragă inimioara mea,
Oare ce te zboji așa
Și de ce te zgomotești?
Și sufletu-mi amărăști?
Ce te zboji așa de tare,
Ca apa pe gâră mare?
De ce nu ești liniștită,
Pentru ce ești așa tristă,
De ce nu ești desădătată,
Cum erai de altă dată?
— Dar e nimic nu-mi spune,
Ci arde ca un cărbun.
Dar știu de ce plânge ea
Și de ce e'n voie rea,
De ce sare n'ecelat
Ca peștele pe uscat:
Nu plânge de nici un bine,
Ci de lacrimi și suspine!
In loc de aș fi acasă,
Șaș merge ziua la coasă,
Eu stau aici'n 'dekung',
In apă până'n genușchi,
In loc de a merge la săpă,
Eu stau cu pușca n'acărălă,*

obraznicia lor și de lenea Râșcorucenilor. Pornă prin sat și unde vedea oameni, îi oprea:

— Bine, măi oameni buni, cum vă îndurați voi să dați de-a gata bulgarilor bălegaru cu care ați putea îngrășă locurile voastre? Va să zică: grădinăru are trebuință, voi nu! Voi aveți pământuri bune, și sânteiți și reți ca oala de baltă: puneți pe alții să vă măture curtea. Cuminte mai sânteiți!

— Da ce vrei să-l facem? Noi tot îl ardem primăvara în grupa dela marginea satului. Pentru foc avem lemne. Ce vrei să-l facem?

— Încă măi mai întrebii? răspundă atunci Dinu ofrărt. Da' tu pe ce lume trăiești? N'ai auzit tu până acum, că e bine să dai bălegar pe câmp, pentru că îngrășă locul?

— Ba am auzit, dar...

— Ai auzit, dar ai văzut pe cineva punând gunoi pe loc?

— Te-am văzut pe tine astă toamnă.

— Hei, haideți la mine să vă arăt cum fac.

— Hai!

Și în totdeauna, ceata venea cu el. Mulți din ea venea nu pentru a învăța ceva, dar pentru a nu măhni pe ginerele preotului

Cum îl vedea în curtea lui, Dinu le

arăta întâi grajdul, dându-le toate lămuririle pe care le credea el folositoare. Grajdul venea așezat cu fața la miazăzi și în dosul lui, așa dar înspre miazănoapte era grămada de gunoi.

— Mai întâi, — începea Dinu, — eu rănesc în fiecare zi în grajd. Gunoii îl pun, cum vedeți, aici, potrivit-unde bine și călcându-l. Pun la un loc și gunoii de cal și pe cel de bou. Și gunoii începe să putrezească. O mulțime de viații mici, mici de tot, atât de mici că nu le putem vedea cu ochii, sânt în grămadă. Ele rosc, foesc, se hrănesc, înfierbântând, dospind, prefăcând unele părți ale bălegarului. Când văd că paele au putrăzi, atunci știu că bălegarul e gata de dus pe loc. Dacă atunci n'am timp, îl acoper cu pământ ca la un cot de grosime și aștept să fiu mai slobod.

Când am mai scăpat nițel, — că de muncă nu scapă omul până'n muri, — îl încarc frumuseț și-l duc pe câmp. Acolo aji văzut voi cum fac: las o depărtare ca de doi stănjeși între grămădoarele de gunoi și apoi împrăștiu cu furca tot gunoii, potrivit-unde tot atât de gros pretutindeni. Ear când l-am împăstrat, tabăr cu plungul pe loc și-l bag sub praștia. Apoi când fac arătura de a doua, arătura de semănătură, bag plungul mai adânc spre a nu scoate bălegarul în fața pământului.

„Dela începerea războiului, românii mai ales au fost expuși într-o prigonitorie neomenite, atât ca națiune, — în așezările noastre sale, — cât și ca persoane. Și când Maiestatea Sa a dat amestecul tuturor popoarelor din Austria, românii au așteptat cu drept cuvânt același lucru, — dar s'au înșelat în nadejde.

„Națiunea română s'au punctat de vedere ai declarației date în parlament. Ea voiește să-și exercite dreptul de dispunere asupra sa, pe care i-l-a recunoscut și reprezentanța din străinătate a monarhiei. În fond doricește să ducă o viață nestăpânită națională și de stat, în raport de coordonare cu celelalte națiuni, să lăturească însăși asupra sorții sale și în legătură cu aceasta să-și aibă reprezentanții său la congresul de pace. Nația română, după experiențele de până acum, nu se poate încredé în nici un factor politic sau bărbat de stat, care stău în afara de sine. De altfel dreptul hotărârii definitive aparține exclusiv adunării naționale române.

Despre observările Arhiducului Iosif, deputatul Vaida a zis, ca Alieța Sa regală și-a exprimat de repetițe ori înalta Sa considerație și iubire pentru națiunea română; ca soldat a avut ocazie să cunoască distincțiile virtuții ale romanilor, pentru cari poartă cele mai mari simpatii.

Știri din Budapesta

Siatul miniștrilor lui Károlyi declarând țara republică a hotărât să pună jos armele pe toate fronturile.

Guvernaul maghiar a rugat puterile antantei, că intru câtă via de lipsă să ocupe teritoriul țării, spre scopul acesta să trimită trupe franceze și engleze.

Din Geneva se vestește, că între condițiile de armistițiu ce le pune antanta, se găsește și aceea că orașele Praga, Laibach și Agram, apoi Ardealul să le ocupe trupele antantei.

Nr. 1360/1918

Concurs

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs, cu începutul anului școlar 1918/19 — pentru o burză de K 300. — anual din „Fundatiunea Ioan Petriani”. Această burză este destinată pentru studenți universitari români, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Ce împărțări de această burză vor li obligați a lua parte la „Masa studenților academici” din Cluj.

Ceice reflectează la această burză au să înainteze Comitetului central al Asociațiunii (Nagyseben—Sibiu str. Șağuna Nr.

- 6), până la 25 Noembrie n. a. c., împreună cu petiția, următoarele acte:
- 1. Atestat de botec;
- 2. Atestat că sânt înscrși la universitate și că urmează studii;
- 3. Atestat că sânt avizați la sprijin și că au poriri morale bună;
- 4. Atestat referitor la progresul făcut în studii în anul școl. trecut;
- 5. Declarație, că nu mai beneficiază de altă burză.

Sibiu, în 1 Noembrie 1918.

A. Bărsăneu, Romul Simu, president, secretar supl.

Odăjdi bisericeste

— Dare de seamă. — Mușămăta —

În comuna noastră bisericăscă Șard (tractul în Bucovina) la infernalul subjugatului pentru procurarea odăjdiilor bisericeste, au contribuit credincioșele femei următoarele sume:

- 1. Maria și Victoria Câmpean K 200
- 2. Floarea Câmpean „ 200
- 3. Văd. Vărsavia B. Soanea „ 14
- 4. Maria Câmpean „ 10
- 5. Văduful Ioan Boeriu di. Ch. Mărtianus „ 10
- 6. Ioana I. Răguia „ 80
- 7. Maria M. Răguia „ 20
- 8. Oația Câmpean „ 50
- 9. Lucreția Câmpean „ 20
- 10. Văd. Ioana Câmpean „ 20
- 11. Iudifia Câmpean „ 40
- 12. Vinzi Deneș-né „ 30
- 13. Văd. Maria N. Pavel „ 20
- 14. „ „ Floarea Răguia „ 50
- 15. Maria T. Bucur „ 50
- 16. Oația Marcus „ 50
- 17. Ana Barb „ 100
- 18. Ioana I. Bucur Barcian „ 60
- 19. Anica Mih. Diac, tin. „ 60
- 20. Anica I. Marcu „ 50
- 21. Anica T. Diac „ 20
- 22. Sofia T. Soaciu „ 30
- 23. Zena Marcu „ 30
- 24. Ioana I. Soaciu „ 30
- 25. Victoria I. Suci „ 20
- 26. Floarea Mih. Dan „ 50
- 27. Anica Soaciu „ 50
- 28. Anica Mih. Diac, ten. „ 50
- 29. Floarea Zah. Pavel „ 100
- 30. Ana Z. Stoica „ 100
- 31. Văd. Ana N. Bucur Cosma „ 20
- 32. George P. Soaciu „ 50
- 33. Văd. Maria Soaciu „ 50
- 34. Maria Petr. Dan „ 50
- 35. Văd. Maria Hidvegi „ 10
- 36. Ana Irmie Morariu „ 10
- 37. Văd. Maria I. Pavel „ 60
- 38. Lucreția Patr. Pavel „ 50
- 39. Zena V. Soaciu „ 20
- 40. Vărsavia și Maria B. Soanea „ 50
- 41. Văd. Ana I. Todea „ 20
- 42. Ioana I. Marcu „ 40
- 43. Văd. Maria I. Suci „ 10
- 44. Floarea N. Achim „ 10
- 45. Văd. Ioana Viti „ 20
- 46. Florica V. Lăpădat „ 20
- 47. Anica T. Marcu „ 25
- 48. Maria N. Diac „ 25
- 49. Maria Z. Marcu „ 25

- 50. Bako Zuzusica „ 6
- 51. Maria Zach. Bucur „ 40
- 52. Maria I. Hidvegi „ 25
- 53. Maria M. Soaciu „ 25
- 54. Maria Vas. Diac „ 20
- 55. Maria T. Dan „ 20
- 56. Ana P. Lăpădat „ 30
- 57. Ioana Mih. Gabor „ 40
- 58. Maria I. Dan „ 10
- 59. Ana G. Toiu „ 18
- 60. Văd. Ana Oligor „ 36
- 61. Sofia G. Pavel „ 80
- 62. Parasch. G. Bucur „ 30
- 63. Văd. Ioana Dan „ 10
- 64. Ioan Soaciu „ 20
- 65. Veronica Dan „ 20
- 66. Văd. preoteasă Ioana Dan „ 100
- 67. Preoteasă Miș Dan „ 100

În total „ K 2734

Pentru aceste daruri, Dumnezeu să le dea fărîe și putere să mai poată ajutara biserică noastră.

K. Șard, în 28 Octomvrie 1918.

Ioan Dan, paroh ort. rom.

Știrile zilei

Consiliul național în Sibiu. Magistralul orașului Sibiu s'a constituit sub prezidenția primarului în consiliul național. Ceea ce se aduce la cunoștința locuitorilor, cu arondațunea de-a se supune necondiționat dispozițiilor sale.

Excese în orașe ardelen. În Brașov, Cluj, Sighișoara și alte orașe ardelen s'au petrecut nopțile acestea regretabile excese: s'au spart și jafat multe prăvălii din partea soldaților înarmați, însoșiți de elemente dubioase, care au vădit să explozieze clipele critice de astăzi.

În Sibiu asemenea s'au întâmplat desordinii în numeroase locuri. Sămbătă seara, pe la ore, au pătruns câțiva soldați înarmați, urmați de popor de jos, în curtea magistratului, au spart câteva ferestre și au liberat persoanele deținute la poliție (trei femei bătrâne). De acolo au plecat la reședea garnizoanei, din Strada sării, liberând și acolo prizonierii. Același lucru i au făcut cu prizonierii de război ruși, aflători în lagărul din Strada Scheviș. Câțeva mii de ruși au ieșit de acolo și cântând Marsizeia au plecat spre gară, împreună cu soldați de-a ei noștri. O parte dintrînși a putut pleca spre Coșca și Vinț cu trenul. Soldații dumnați în gară, au spart și jafat magazine și vagoane. S'au stăruit de li Papp ajutorat de un detașament de soldați, a izbutit să oprească excese mai mari. Pe la 10 ore și după aceea, cete înarmate, trăgând meru focuri de pușcă și revolver, și sprjinate de vagoaboni, au sfărmat ușile și vitrinele prăvăliilor în Piața mare. Strada principală, și în alte străzi, de unde au cărat tot ce au putut. Geamuri sparte, cete, lazi rupte, porțelan, cartofane aruncate ș. a., murtiseaua și în ziua următoare jaful comis. Într-o noapte s'au încetat locurile de pușcă și revolver. În ziua următoare s'au luat întinse măsuri, ca barbaria de Sămbătă să nu se mai repete.

Av. Prețelurile la ginnazii române. În oraș. În din Brod s'au sistat până în 1/14 Noembrie 1918, din cauza boalei spaniole.

Directiunea

Carți din România. Ziarele budapestane scriu: Se pot de aici încolo aduce și trimite cu poșta orice cărți din România și țipărțuri, în aceleași condiții ca și din orice țară neutrăală.

Lupta submarinelor a înostat. În zilele zile din Octomvrie, cum scriu ziarele parisiene, a înostat cu totul lupta submarinelor germane. Sistarea dumșanilor se atribuie ordinului dat de oficialii marinei germane, care s'a simțit îndemnat a lua astfel de măsură în urma netei lui Wilson.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, deta:

Noerch	„	la 6-43 l. d. a.
Ciznadie	„	7-25
Viņ	„	7-25
Copsa	„	3-05 d. a.
Ciznadie	„	3-22
Făgăras	„	12-23
Turnu roșu	„	5-57
Viņ	„	7-30
Copsa	„	10-05 noaptea.

Pleacă spre:

Ciznadie	„	5-23 l. d. a.
Copsa	„	6-20
Viņ	„	8-
Făgăras	„	8-47
Turnu roșu	„	12-24 a.
Copsa	„	1-31
Ciznadie	„	1-40
Noerch	„	3-38
Viņ	„	8-

Mai nou

S'a semnat armistițiu cu Austria-Ungaria. Oștilățile între noi și Antanta încețază cu ziua de Luni, 4 Noembrie 1918, ora 3 după amezai. Ministrul prezident Károlyi pleacă la Padua în vederea tratativelor de pace.

E oare greu să faceți și voi așa? — De! — Dar mai bine e oare să dați hrana ogoarelor voastre aliora? — Ia spune, Dnicule, lua vorba un român, de ce spuneați că acoperi cu pământ grămada de gunoi, dacă nu te înleșnești ș'o cari? — Pentrucă dacă n'aș pune pământ, gunoii ar perde din puterea lui hrănitoare. Tot de aceea li bag sub brazdă cât pot de repede.

Acestea erau cuvintele, ce se schimbau mai în fiecare an între Dinu Militaru și Răscuceanu, cu prilejul trecerii cârțurilor bulgărești, după gunoi. Și an în un creștea numărul celor ce-și duceau bălegar pe ogoare lor.

În anul acesta oamenii mai văzură ceva. Tocmai acum băgaseră ei de seamă, că ginerile preotului băgase sub brazdă plugului trifoiul sămănat acum în an pe două pogoane de loc. A luat în anul acela o coasă de pe el, și când trifoiul s'a ridicat, ear a început a înfior. Dinu nu l-a mai costit, ci întâi a trecut cu tăvălucul peste el, apoi l'a arat.

— Bun plan și asta! — zise într-o unul din Răscuceanu.

— Bun, cea din urmă coasă din anul al doilea o băgi sub brazdă.

— Și pierzi bunătate de nutreți! — zise unul.

— E adevărat, dar de ce-o fi făcut Dinu așa oare?

— El ear nutreți desuți pentru vite. Ce-i pasă?

Pe când vorbeau oamenii, pică și Dinu, auzind vorba ce e vorba, le zise:

— E adevărat că pierd o coasă de trifoi, dar vreau să fac o încercare anul ăsta. Pun gară în trifoiștea arată. Cred că am să fac ceva.

— Te-ai văzut Dumnezeu, Dinule! — vorbi un bătrân.

— De! — zise Dinu — să vedem cum o fi și vremea.

Ear în anul următor ginerile preotului făcu două chile de grău la pogon. Ar fi făcut mai bine de două chile, dar grăul căzuse rău, fiindcă locul a fost prea gras și ginerile preotului se hotărâ să nu mai face de-aci înainte trifoiul, ci să l' cosească și numai mîriștea lui ș'o ogorească, spre a pune grău.

Și spuse Răscuceanilor să facă la fel. Ear toamna următoare pe ogoarele, îngrășate din anul trecut, grăul trînt ră-sărise și creștea de ceți era mai mare dragul să te ufiți la el.

Neadevăr. Știrea adusă de Nagyse. Reggeli Ușăc convinge căreia poporaținea Sibinului în deștină înstat Vineri în 1 Nov. st. n. s'ar fi declarat și în privința consiliului național maghiar din Budapesta, nu corăspunde adevărului. În ședința amintită s'au luat numai dispoziții privitoare la asigurarea ordinii și liniștii orașului, — dispoziții publicate pe pagina a doua a numărului nostru de astăzi.

Constituanta Bucovinei. În 27 Octomvrie 1918 s'a ținut în Cernauț Constituanta românească a Bucovinei.

Știri amănunțite despre importantul act istoric și decursul sărbătoresc al adunării constituante vom publica în numărul cel mai apropiat.

Delegații Germaniei la congresul de pace. Cercurile autorizate germane se ocupă cu ideea, cine se reprezinte Germania la tratativele de pace. În locul prim se poartă numele fostului secretar de stat Kihlmann; în al doilea loc este vorba de printul Liechnowski.

Turburări în Croația. Pe teritoriul croat se petrec, cum vestește zărele, zilnic Dumșanesci și în unele desordinii numiți cadrele verzi (cezeni cadre) — au stat în veră, ca dezertori, mai mult în cordii verzi) jafăsc acum și aprind satele. Căzuta trenuri și le curăță de averi, așa încât circulație pe unele linii a trebuit întrerupută. Dezertorii trimși în lagărul secretar de stat din Zagreb scrisori de amenințari, cerându-le bani și alimente. Consiliul național della Zagreb a publicat statutul pentru mai multe comitate.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Sohar**, protopresbiteratul Arhidulului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sînt cele fastonate în coala B, pentru întregirea dotărilor dela stat.

Cerurile de concurs, instruite conform legilor din vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, ear concurenții cu prealabilă înscuvițare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă la biserică, spre a cânta, cuvînta sau celebra.

Abrud, 6 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Arhidulului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 1535/1918.

Anunț de licitare

Marți în 12 Noemvrie a. c. înainte de amiază la 9 ore se ține la scaunul orfanal orașenes (Strada Micărilor Nr. 4, etajul I, ușa 8) licitarea realității **Rosca**, Neppendorferstrasse 31, cu preț de strigare zece mi coroane.

Condițiunile de licitare se pot vedea înainte d'ameazi la oficiul numit.

Nagyszeben, 29 Octomvrie 1918.

Scaunul orfanal orașenes.

Cuptor de casă

coace ieftin și rațional pîne sănătoasă, gustoasă, ușor de mistuit. Cere cu 1/4 mai puțin material de foc.

Se poate coace de două ori, fără a face a doua orăz foc.

Se mișcă pe roate. Poate fi așezat în anticameră, în bucatărie, chiar și afară în liber.

În orașul Sibiu și în împrejurime se întrebunțează spre mulțumire deplină.

Depozit de

sobe de faianță (Kachelöfen),
sobe de foc permanent

și tot soiul de cuptoare, se găsesse earăș în mare asortiment la

Carl F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Cartoane pentru coperiș sau Hărtie de cătran (Dachpappe)

: de bună calitate se află earăș la :

Carl F. Jickeli, Filială, în
3-3 (273) Sibiu, Piața mare.

Casa dela Jerihon

omii și cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.

ESTE CLAR DEPLIN

că o damă cultă nu poate întrebunța, decât pudră Diana și cremă-Diana.

Doză de probă. . . . 3 - K

Doză mare . . . . . 6 - K

De vânzare pretutindeni!

La «Librăria arhidiecezană» din Sibiu—
: : Nagyszeben se află de vânzare :

Căzut-a cununa capului nostru

cuvântări funebreale

de
Dr. Ioan Lupăș.

Prețul unui exemplar **6 coroane**, plus
porto postal recomandat 1 Cor.

În editura Comisiunii administrative a ții-
pograției arhidiecezane a apărut :

Manual de cântări bisericesti

sau

Octoihul mic

care cuprinde: Rânduiala Vecerniei, Utre-
nii și a Liturjiei; cele opt glasuri pentru
Dumineci, Podobile, Poștilii, Pripielei,
Catavasiliei, Irmoasele, Svetințele ș. a.

Se află în depozit spre vânzare la
«Librăria Arhidiecezană».

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă Cor. 550, plus porto postal recoman-
dat 70 fileri. — Legătură imitație de piele
Cor. 750, plus porto postal recomandat 70 fileri.

Revânzătorilor li se dă **10%** rabat.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu,
: : Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență ținută la congresul învățăto-
: : rilor gr-or. romani din Biharia :

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece românești pe teme populare.

(Canto și piano)

Caiet I (ediția a doua).

Foale verde, fol de nuc.
Cântă puțul ecuculi.
Spune, mîndro, adevărat.
Vai, bătăia, dragi ne-avem.
Bădior deparișor.
Cine m'aunde cântînd.
Bade, zău, o li păcat.
Bağă, Doamne iana 'n nor.

Caiet II (ediția a doua).

Șii tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar oasă.
Năcșii, ca mine, nu-și.
Floare lui, floare trecu.
Cîntec haideuce I.
După ochi cu murele.
Trăgii voi bot.
Cine n'are dor pe vale.

Caiet III.

Păscărică muș-și cubul.
Legănă-te frunzuliș.
Turețur de valca sacă.
Cîntec haideuce II.
Ce vii, bade, ărzior.
Tu te duci, bade, atrăce.
Foate verde, foate lauk.
Pe unde umbliă dorul.

Caiet IV.

Pe sub fiori miș legăni.
Foale verde, pup de erin.
Sus în vârșii dealușii.
Mîndro, de dragoste noastră.
Cîad teci, bade, pe la noi.
Franza verde, trunzuliș.
Auzi, mîndro, cucu-și cîntă.
Ș'a dus cucul de p'aci.

Nou!

Măi Timișe, apă rece.
De clad, bade, tu te-ai dus.
Floriceț de pe apă.
Cîntec haideuce III.

Caiet V.

Bade, după dumneata.
Cucule cu peană sură.
Toată lumea-și dînt'un neam.
Cîite fiori-sint pe pămînt.

Nou!

Jocuri românești pe teme populare.

(Piano solo)

Caiet I (ediția a doua).

De doi (Lugoșana) I.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora (ca în Banat) I.
Ardeleana (ca în Banat) II.

Caiet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
Pe picior II.
Ardeleana II.
Tarină.
Învărită I.
De doi II.
Ardeleana III.
Brău II.

Caiet III (ediția a doua).

Brău III.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Hățeșana.
Învărită II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeanu) IV.
Brău IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.

Caiet IV.

Hora (ca în Banat) II.
Învărită III.
Brău V.
Pe picior IV.
Ardeleana V.
Brău (Dumș) VI.
Ardeleana (ca în Banat) VI.
Din Maramurăș.

Nou!

Hora III (a fetelor).
Ardeleana VI.
De doi III.
Brău VII.

Caiet V.

Învărită IV.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Ardeleana VII.
Brău VIII.

Nou!

Prețul unui caiet Cor. 10[—] fr.

La șezătoare,

icoană din popor (1 act cu un preluđu). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.

Cuprinsul:

Preluduș cu cor.	Nr. 4. A lui Moș Marin.	Nr. 9. Cîntec haideuce.
Nr. 1. Doina lui Sorin.	„ 5. Melodrama.	„ 9a. Soto de fluer.
„ 2. Mîndrușă cu ochii verzi.	„ 6. Cîntecul lenei	„ 10. Brău.
„ 3. Cîntec din bătrîn.	„ 7. De masă.	„ 11. Duet.
	„ 8. Scenă.	„ 12. Învărită și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 16[—] fr.

Rîndunica, vals (ediția a doua)

Vioarele, vals (ediția a doua)

Aurora, vals

Quadrille, pe motive românești

Preluduș Hora din «Serata etnografică» (ediția a doua)

Hora (Do 2 minor — Cis moll) (ediția a doua)

Nou! / Hora (Re 2 major — Des dur)

/ Hora (La 2 major — As dur)

Cor. 5[—] fr.

„ 5[—] „

„ 5[—] „

„ 5[—] „

„ 5[—] „

„ 4[—] „

„ 4[—] „

„ 4[—] „

Pieseale epușate au apărut în edițiuni noi. : : De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ Sibiu (Nagyszeben).**